

Miljø-
direktoratet

Naturavtalen

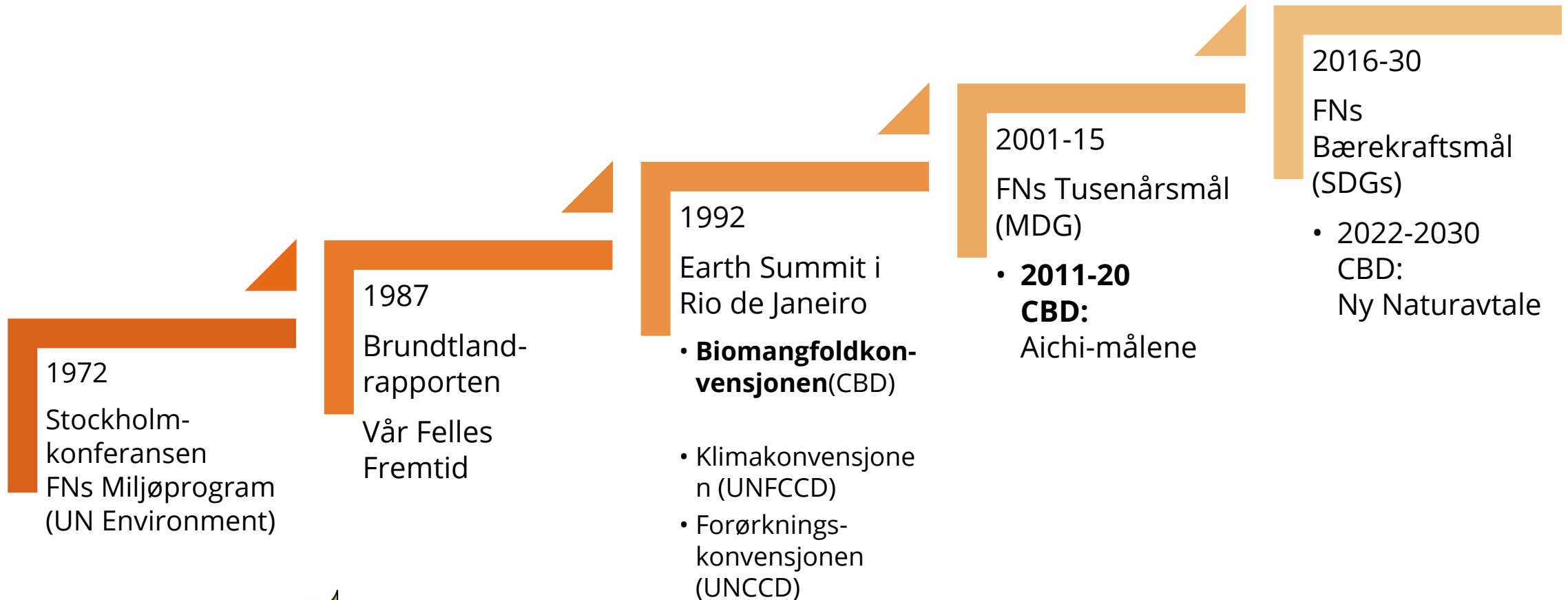
Kompetansedager for nasjonalpark- og verneområdestyrer

Kim Daniel Hansen, 04.03.2024

Kunming-Montréal-rammeverket *a.k.a.* Naturavtalen

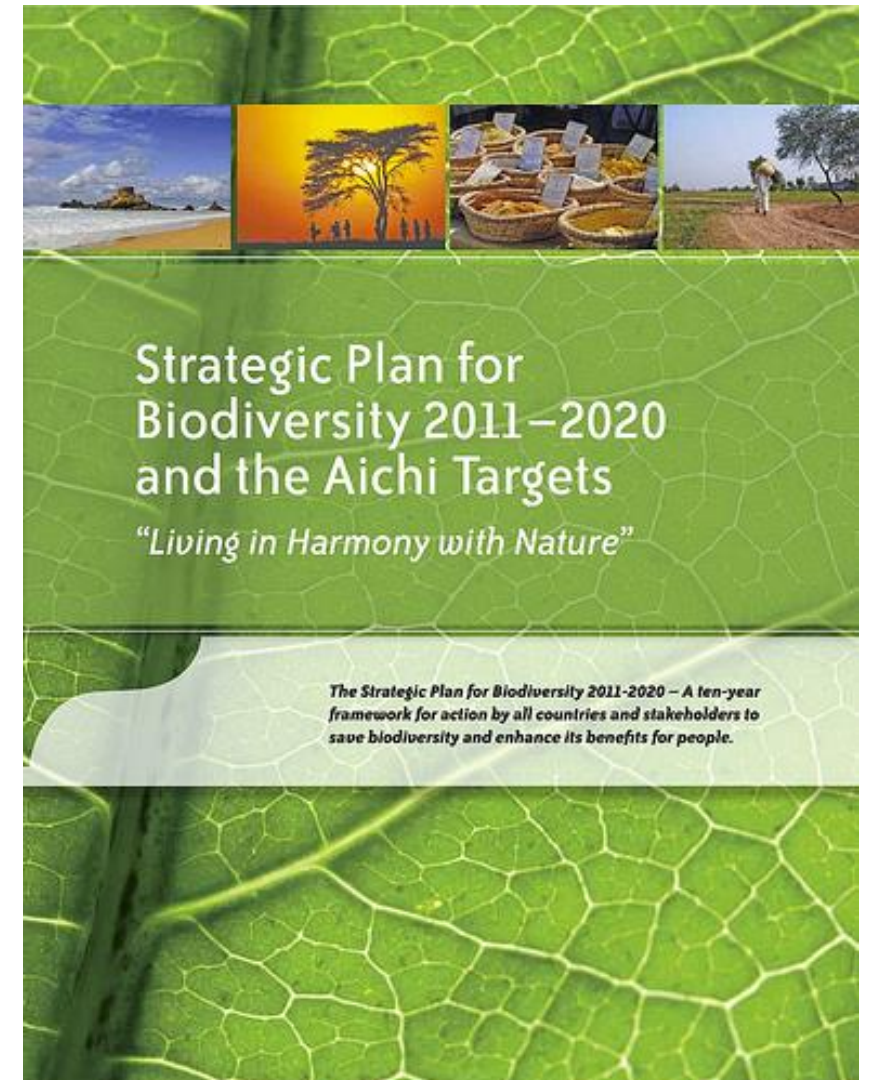

Bærekraft og biomangfold: tidslinje

Biomangfoldkonvensjonen

- Den første globale avtalen om bevaring og bærekraftig bruk av alt biologisk mangfold
- Tre hovedmål
  - Bevaring av biomangfold
  - Bærekraftig bruk av biomangfold
  - Rettferdig fordeling av godene fra bruken av genetiske ressurser
- Aichi-målene fra 2010

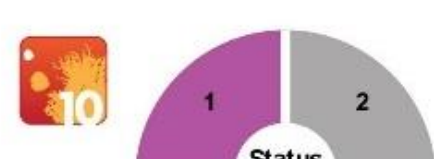
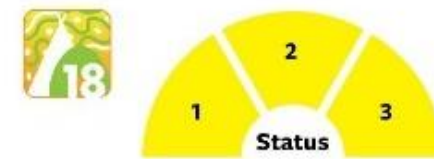
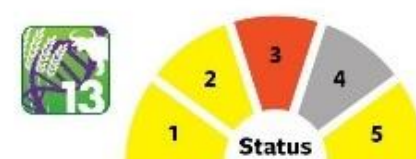
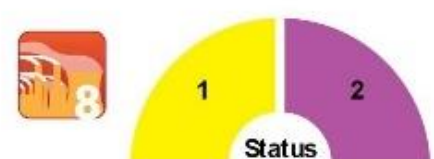
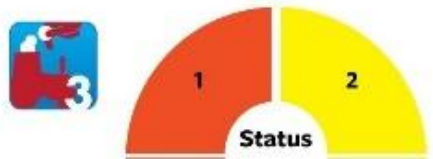
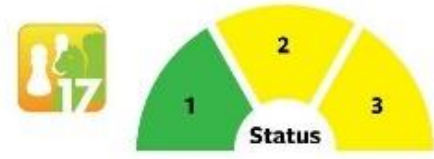
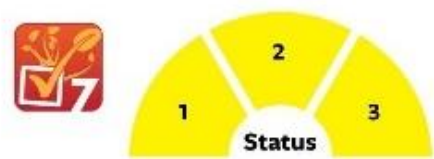
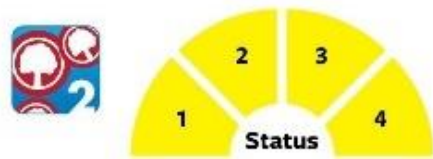
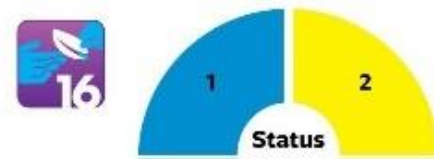
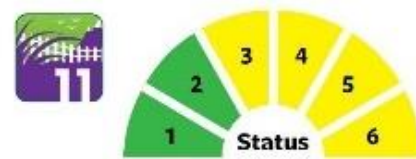
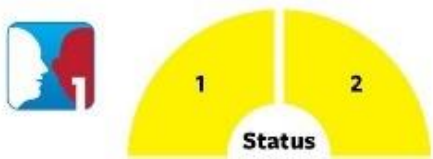
Global Biodiversity Outlook 5 (GBO-5)

- FN-rapport publisert i september 2020
- Global tilstandsrapport for naturen
- Gjennomgår landenes fremgang innen på naturmangfold siden 2010

Ingen av de 20 Aichi-målene er nådd

Analyse av måloppnåelsen i Aichi-målene: hva kan gjøres?

- Politiske tiltak virker når de settes inn
- Det er mulig å reversere tap av biomangfold
- Krever sterke og omfattende tiltak:
  - bevaring og restaurering
  - endring av forbruksmønstre
  - sikre bærekraftig bruk
  - fokusert innsats mot driverne av tap av natur

Mennesket dominerer og påvirker kloden

Av kombinert biomasse av pattedyr på jorda, utgjør mennesket om lag 1/3 og husdyr nesten 2/3, mens ville pattedyr - alt fra hval til mus - utgjør mindre enn 5 %

▲
Humans
0.06 Gigatons

▲
Domesticated animals
0.10 Gigatons

▲
Wild mammals
0.007 Gigatons

Partsmøtet i Biomangfoldkonvensjonen

18. des. 04:20 : The Kunming-Montréal
Global Biodiversity Framework !

GOALA

Option 1

The integrity, connectivity and resilience of [all] [vulnerable and threatened natural] ecosystems are maintained, restored or enhanced, increasing [or maintaining] [by at least 5 per cent by 2030 and [15] [20] per cent by 2050] the area, connectivity and integrity of the full range of natural ecosystems [taking into account a natural state baseline] [and the risk of collapse of ecosystems is reduced by [--] per cent].

The human-induced extinction of [all] [known] [threatened] species is halted [by 2030] [by 2050], [[and] extinction risk is reduced [by at least [10] [20] [25] per cent] by 2030 and [eliminated] [reduced [to a minimum] [by 50 per cent]] [halved] by 2050,] and the [conservation status]/[average population]/[abundance and distribution] of [depleted populations of] all [native] [wild and domesticated] [threatened] species is [increased [or maintained] by at least [10] [20] per cent by 2030 and] [increased to healthy and resilient levels by 2050].

[The genetic diversity and adaptive potential of [all] [known] [wild and domesticated] species is safeguarded and [all genetically distinct populations are] maintained [by 2030, at least [95] per cent of genetic diversity among and within populations of [native] [wild and domesticated] species is maintained by 2050].]

Option 2

Biodiversity is conserved, maintaining and enhancing the [area,] connectivity [, restoration] and integrity of all [terrestrial, freshwater, coastal and marine] ecosystems [and reducing the risk of ecosystem collapse], halting [from now] human-induced extinctions [and reducing extinction risk [to zero by 2050]], supporting healthy and resilient populations of [native] species, and maintaining genetic diversity of populations and their adaptive potential [numerical values to be added].

GOALA

Option 1

The integrity, connectivity and resilience of [all] [vulnerable and threatened natural] ecosystems are maintained, restored or enhanced, increasing [or maintaining] [by at least 5 per cent by 2030 and [15] [20] per cent by 2050] the area, connectivity and integrity of the full range of natural ecosystems [taking into account a natural state baseline] [and the risk of collapse of ecosystems is reduced by [--] per cent].

GOALA

The integrity, connectivity and resilience of all ecosystems are maintained, enhanced, or restored, substantially increasing the area of natural ecosystems by 2050;

Human induced extinction of known threatened species is halted, and, by 2050, extinction rate and risk of all species are reduced tenfold and the abundance of native wild species is increased to healthy and resilient levels;

The genetic diversity within populations of wild and domesticated species, is maintained, safeguarding their adaptive potential.

Option 2

Biodiversity is conserved, maintaining and enhancing the [area,] connectivity [, restoration] and integrity of all [terrestrial, freshwater, coastal and marine] ecosystems [and reducing the risk of ecosystem collapse], halting [from now] human-induced extinctions [and reducing extinction risk [to zero by 2050]], supporting healthy and resilient populations of [native] species, and maintaining genetic diversity of populations and their adaptive potential [numerical values to be added].

Store trekk i Naturavtalen

- En naturavtale som skal sikre bevaring, bærekraftig bruk og rettferdig fordeling av naturens goder på en sunn planet
- Fikk i land en samlet pakke med:
  - Ambisiøse mål og delmål
  - Finansiering av gjennomføring av tiltak i utviklingsland
  - Mekanisme for rettferdig fordeling av gevinst fra bruk av digitale gensekvenser
  - Enighet om kapasitetsbygging, utvikling, og teknisk og vitenskapelig samarbeid
  - En metode for å sikre gjennomføring og måle framgang

Naturavtalens struktur

"I 2050 er naturmangfoldet verdisatt, bevart, restaurert og bærekraftig brukt på en måte som vedlikeholder økosystemtjenester, opprettholder en sunn planet og gir livsviktige goder til alle mennesker."

Naturavtalens struktur

A: "Integriteten til, sammenhengen mellom og motstandsevnen til **alle økosystemer er opprettholdt, forbedret eller restaurert**, slik at arealene med naturlige økosystemer økes betydelig innen 2050;

Utryddelsen av kjente truede arter forårsaket av mennesker er stanset, og innen 2050 er utrydningsraten og -risikoen redusert til en tiendedel og bestandene av lokale ville arter er økt til sunne og robuste nivåer;

Det **genetiske mangfoldet i populasjoner av ville og domestiserte arter er opprettholdt**, slik at deres tilpasningsdyktighet er sikret."

Naturavtalens struktur

B: "Naturmangfold brukes og forvaltes på en bærekraftig måte, og naturens bidrag til mennesker – herunder økosystemfunksjoner og -tjenester - verdsettes, opprettholdes og forbedres, inkludert restaurering av natur som er i tilbakegang, for å bidra til å oppnå bærekraftig utvikling til beste for nålevende og fremtidige generasjoner innen 2050."

Naturavtalens struktur

C: "Økonomiske og ikke-økonomiske fordeler fra bruken av genetiske ressurser og digital gensekvensinformasjon, samt tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser er delt på en rettferdig og likeverdig måte, inkludert med urfolk og lokalsamfunn, samtidig som tradisjonell kunnskap knyttet til dette er beskyttet på en hensiktsmessig måte."

Naturavtalens struktur

D: "Tilstrekkelige virkemidler for gjennomføring, herunder finansielle ressurser, kapasitetsbygging, teknisk og vitenskapelig samarbeid og tilgang til og overføring av teknologi er sikret og likeverdig tilgjengelig for alle parter."

Naturavtalens struktur

“Å handle umiddelbart for å **stoppe og snu tap av naturmangfold** for at **naturen kan gjenopprettes** til beste for menneskene og planeten gjennom bevaring og bærekraftig bruk av naturmangfold, og ved å sikre en rettferdig og likeverdig fordeling av goder fra bruken av genetiske ressurser, samtidig som man sørger for tilgang til nødvendige gjennomføringsverktøy.”

Naturavtalens struktur

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Redusere trusler mot naturmangfold - areal

- **Mål 1: Bærekraftig arealplanlegging over alt**

- Sikre at alle arealer (land og vann) er omfattet av deltakende og helhetlig arealplanlegging som inkl. hensyn til naturmangfold
- Vil bidra til at tap av områder med store biomangfold-verdier er nært null innen 2030

- **Mål 2: Restaurering av minst 30% av forringede arealer (land og vann)**

- Bidra til å forbedre naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester, samt integritet og konektivitet

Redusere trusler mot naturmangfold - areal

- **Mål 3: Bevaring av 30% av arealene på land og i vann**
  - Oppnås gjennom en kombinasjon av verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak (OECMs)
  - Inkluderer fokus på:
    - Områder av særlig betydning
    - Økologisk representativitet
    - Effektiv forvaltning
    - Konnektivitet
    - Urfolksrettigheter og territorier

Redusere trusler mot naturmangfold - arter

- **Mål 4: Stanse menneskeskapt utryddelse av arter og gjenoppbygge og bevare arter og det genetiske mangfoldet**
  - Minske konflikt mellom mennesker og dyr
- **Mål 5: Sikre at bruk, høsting av og handel med viltlevende arter er bærekraftig, trygg og lovlig**
  - Redusere risikoen for spredning av patogener
- **Mål 6: Redusere skadelig påvirkning og redusere etablering av fremmede arter med 50 %**

Redusere trusler mot naturmangfold

- **Mål 7: Redusere risiko for og konsekvenser av forurensning til nivåer som ikke skader naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester**
  - Redusere tapet av næringsstoffer til miljøet med 50 %
  - Redusere risikoen fra pesticider og kjemikalier med 50 %
  - Hindre og jobbe mot å eliminere plastforurensning
- **Mål 8: Minimere konsekvensene av klimaendringer og havforsuring og styrke naturmangfoldets motstandsevne**
  - Utslippsreduksjoner, klimatilpasning og tiltak for å redusere risikoen for naturkatastrofer
  - Naturbaserte løsninger og / eller økosystembaserte tilnærminger

Oppfylle menneskers behov gjennom bærekraftig bruk og likeverdig fordeling

- **Mål 9: Bærekraftig forvaltning og bruk av viltlevende arter**
  - For slik å sikre mennesker sosiale, økonomiske og miljømessige goder, særlig til dem som er i en sårbar situasjon
- **Mål 10: Bærekraftig forvaltning av alle arealer der det drives jordbruk, akvakultur, fiskeri og skogbruk**
  - Betydelig økning i bruk av driftsmåter som fremmer naturmangfold
  - Sikre robusthet, matsikkerhet, langsiktig effektivitet og økosystemtjenester

Oppfylle menneskers behov gjennom bærekraftig bruk og likeverdig fordeling

- **Mål 11: Restaurere, opprettholde og forbedre naturens bidrag til mennesker, inkl. økosystemfunksjoner og -tjenester**
  - Regulering av luft, vann og klima
  - Jordhelse
  - Pollinering
  - Redusering av sykdomsrisiko
  - Beskyttelse mot naturkatastrofer og ulykker

Oppfylle menneskers behov gjennom bærekraftig bruk og likeverdig fordeling

- **Mål 12: Betydelig øke arealer av og kvaliteten på grønne og blå områder i urbane og tettbygde strøk**
  - Inkludere naturmangfold i byplanlegging
  - Forbedre menneskers helse og velvære
- **Mål 13: Sikre rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av utnyttelsen av genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon**
  - Sikre betydelig økt tilgang til fordelsdeling

Verktøy og løsninger for gjennomføring og integrering

- **Mål 14:** Integrering av biomangfoldverdier i politiske prosesser, og regelverks-, planleggings- og utviklingsprosesser osv. på tvers av alle myndighetsnivåer og sektorer
- **Mål 15:** Tilrettelegge for næringslivet, overvåke, rapportere på og redusere konsekvensene av næringsvirksomhet for naturmangfold
- **Mål 16:** Legge til rette for bærekraftig forbruk, redusere det globale fotavtrykket av forbruk og halvere mengden matsvinn globalt
- **Mål 17:** Bedre biosikkerhet og håndtering av bioteknologi

Verktøy og løsninger for gjennomføring og integrering

- **Mål 18:** Redusere insentiver (herunder subsidier) som er skadelige for naturmangfold med minst 500 milliarder USD per år innen 2030
- **Mål 19:** Øke finansiering av nasjonal gjennomføring av rammeverket med minst 200 milliarder USD per år innen 2030
  - Inkluderer bistand fra rike til fattige land på 30 milliarder årlig
- **Mål 20:** Styrke kapasitetsbygging og -utvikling, tilgang til og overføring av teknologi, samt bedre teknisk og vitenskapelig samarbeid

Verktøy og løsninger for gjennomføring og integrering

- **Mål 21:** Sikre at beslutningstakere, fagfolk og publikum har tilgang til beste tilgjengelige data, informasjon og kunnskap for å bedre forvaltning
- **Mål 22:** Sikre fullverdig, likeverdig, inkluderende og effektiv representasjon og deltakelse i beslutningsprosesser, særlig av sårbare og marginaliserte grupper
- **Mål 23:** Sikre likestilling mellom kjønnene i gjennomføringen av rammeverket

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- **30 % beskyttelse av land og hav**
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Beskyttelse av natur

- Mål: Beskyttelse av 30% innen 2030
- Status Norge i dag:
  - Vern på fastlandet: 17,6%
  - Vern i sjø: 4,5%
- Frivillig vern av skog
- Bevaring av verdifull natur
- Nye nasjonalparker
- OECEM?

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- **30 % restaurering av degraderte økosystemer**
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Naturrestauring

- FNs tiår for restaurering
- Myr og annen våtmark
- Vassdrag
- Trua naturtyper
- Større enkeltprosjekter
- Uttak av fremmede arter
- Ny tilskuddsordning

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- 50 % reduksjon i fremmede arter
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Overordna sammendrag

Handlingsmål:

- 30 % beskyttelse av land og hav
- 30 % restaurering av degraderte økosystemer
- Alle områder har arealforvaltningsplaner som inkluderer biomangfold
- **50 % reduksjon i fremmede arter**
- Økosystemtjenester tas hensyn til i alle relevante offentlige og private vedtak

Resultater:

- Mer natur
- Redusert utryddelsesrisiko og antall truede arter
- Forbedrede økosystemtjenester

Fremmede arter

- Fremmede arter er en av de fem største truslene mot naturmangfold
- Fremmede arter har allerede endret norsk naturmangfold
- Ny norsk fremmedartliste
- Venter på ny global vurdering fra IPBES

**Hvordan blir den norske
oppfølgingen?**

Hvordan skal landene følge opp?

- Gjennomføringen av rammeverket forutsetter “responsibility and transparency”
  - Effektive mekanismer for planlegging, overvåkning, rapport og vurdering
  - En felles, synkronisert syklus
  - Vedtatte, felles maler
- Landenes nasjonale handlingsplaner skal revideres eller oppdateres for å oppnå Kunming-Montréal-målene
  - Handlingsplanene skal inn til CBD innen COP16 høsten 2024
  - Skal inkludere nasjonale mål i et standardisert format

Stortingsmelding i 2024

- Stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for naturen.

The screenshot shows the top navigation bar of the Norwegian government website (Regjeringen.no) with the coat of arms and a search box. Below the navigation bar, there are dropdown menus for 'Tema', 'Dokument', 'Aktuelt', 'Departement', and 'Regjering'. The main content area features a breadcrumb trail: 'Du er her: Forsiden • Aktuelt • Nyheter'. The headline of the article is 'Regjeringen starter arbeidet med nasjonal handlingsplan for natur', dated 06.02.2023. The text of the article discusses the global nature agreement and the government's plan to present a national action plan in the next parliamentary report.

Regjeringen.no

Søk

Tema ▾ Dokument ▾ Aktuelt ▾ Departement ▾ Regjering ▾

Du er her: Forsiden • Aktuelt ▾ • Nyheter •

Regjeringen starter arbeidet med nasjonal handlingsplan for natur

Nyhet | Dato: 06.02.2023

Før jul samlet verdens land seg om et nytt globalt rammeverk for natur. Avtalen legger opp til at hvert enkelt land skal komme tilbake med nasjonale handlingsplaner. Regjeringen vil legge fram en handlingsplan i form av en stortingsmelding neste år.

– Den nye naturavtalen skal følges opp nasjonalt og er et viktig verktøy for å stanse tapet av natur globalt. Alle land må bidra for at vi skal kunne nå de målene vi har satt oss. Regjeringen har sagt at klima og natur skal være en ramme for all politikk, denne jobben er vi klare for, sier klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

Miljø-
direktoratet